NCERT SOLUTIONS FOR CLASS 6TH SANSKRIT : CHAPTER 6

6 समुद्रतटः

(समुद्रतट)

(तृतीया-चतुर्थी-विभक्तिः)

पाठ का परिचय (Introduction of the Lesson)

इस पाठ में तृतीया तथा चतुर्थी विभक्ति के शब्द रूप का प्रयोग आया है। सरल शब्दों में 'के द्वारा' 'से' (*with, by*) के अर्थ में तृतीया विभक्ति पद तथा 'के लिए' (*for*) के अर्थ में चतुर्थी विभक्ति पद का प्रयोग किया जाता है। यथा–

(*i*) 'कन्दुकेन'–गेंद से (*with a ball*), तरङ्गैः–लहरों से (*with waves*)

(*ii*) 'पर्यटनाय'–पर्यटन/घूमने के लिए (*for tourism*), पठनाय–पढ़ने के लिए (*for study*)

वाक्य प्रयोग–

1. बालकः कन्दुकेन क्रीडति।	1. बच्चा गेंद से खेलता है।
2. सः पठनाय विद्यालयम् गच्छति।	2. वह पढ़ने के लिए विद्यालय जाता है।

पाठ - शब्दार्थ एवं सरलार्थ

(क) एषः समुद्रतटः। अत्र जनाः पर्यटनाय आगच्छन्ति। केचन तरङ्गैः क्रीडन्ति। केचन च नौकाभिः जलविहारं कुर्वन्ति। तेषु केचन कन्दुकेन क्रीडन्ति। बालिकाः बालकाः च बालुकाभिः बालुकागृहं रचयन्ति। मध्ये मध्ये तरङ्गाः बालुकागृहं प्रवाहयन्ति। एषा क्रीडा प्रचलति एव। समुद्रतटाः न केवलं पर्यटनस्थानानि। अत्र मत्स्यजीविनः अपि स्वजीविकां चालयन्ति।

शब्दार्थाः (Word Meanings) : **समुद्रतटः**–समुद्र का किनारा (shore), **पर्यटनाय**–घूमने के लिए (for tourism), **आगच्छन्ति**–आते हैं (come), **केचन**–कुछ (लोग) some (people), **तरङ्गैः**–लहरों से (with waves), **नौकाभिः**–नौकाओं/नावों द्वारा (by boats), **जलविहारम्**–पानी में घूमना/खेल (make fun/roam around in water), **तेषु केचन**–उनमें से कुछ (some of them), **बालुकाभिः**–रेत से (with sand), **बालुकागृहम्**–रेत के घर (sand castles), **मध्ये मध्ये**–बीच-बीच में (at intervals), **प्रवाहयन्ति**–बहा ले जाती है (wash/carry away), **प्रचलति एव**–चलता ही रहता है। (keeps on going), **मत्स्यजीविनः**–मत्स्यजीवी/मछुआरे (fishermen), **स्वजीविकां चालयन्ति**–अपनी आजीविका चलाते हैं, (carry on their livelihood)।

rnCBSE.in

सरलार्थ :

यह समुद्रतट है। यहाँ लोग पर्यटन के लिए आते हैं। उनमें से कुछ लहरों से क्रीडा करते हैं। कुछ नौकाओं द्वारा जलविहार करते हैं। उनमें से कुछ गेंद से खेलते हैं। लड़कियाँ और लड़के रेत से घर बनाते हैं। बीच-बीच में लहरें रेत का घर बहा ले जाती हैं। यह खेल चलता ही रहता है। समुद्र तट केवल पर्यटन-स्थल नहीं। यहाँ मछुआरे भी अपनी आजीविका चलाते हैं।

English Translation:

This is a beach. People come here for tourism. Some play with waves (of the sea) some indulge in water sports by boats i.e, using boats. Among them some play with a ball. Girls and boys make sand castles (house) with sand. At intervals the waves wash away the sand-castle. This play keeps on going. The beaches are not mere tourist spots. Here the fishermen too earn their livelihood.

(ख) अस्माकं देशे बहवः समुद्रतटाः सन्ति। एतेषु मुम्बई-गोवा-कोच्चि-कन्याकुमारी-विशाखापत्तनम्-पुरीतटाः अतीव प्रसिद्धाः सन्ति। गोवातटः विदेशिपर्यटकेभ्यः समधिकं रोचते। विशाखापत्तनम्-तटः वैदेशिकव्यापाराय प्रसिद्धः। कोच्चितटः नारिकेलफलेभ्यः ज्ञायते। मुम्बईनगरस्य जुहूतटे सर्वे जनाः स्वैरं विहरन्ति। चेन्नईनगरस्य मेरीनातटः देशस्य सागरतटेषु दीर्घतमः।

शब्दार्थाः (Word Meanings) : **अस्माकं**–हमारे (our), **देशे**–देश में (in country), **बहवः**–अनेक (many), **अतीव (अति + इव)**–बहुत ज्यादा (very much-excessively), **प्रसिद्धाः**–मशहूर (famous), **विदेशिपर्यटकेभ्यः**–विदेशी सैलानियों के लिए (for foreign tourists), **समधिकम्**–बहुत ज्यादा (in excess), **रोचते**–अच्छा लगता है, (is favourite), **वैदेशिकव्यापाराय**–विदेशी व्यापार के लिए (foreign trade), **नारिकेलफलेभ्यः**–नारियल के लिए (for coconuts), **ज्ञायते**–जाना जाता है (is known), **स्वैरं**–अपनी इच्छानुसार (according to own will), **विहरन्ति**–घूमते हैं (roam around), **देशस्य**–देश का/के/की (of country), **सागरतटेषु**–समुद्री तटों में (among beaches), **दीर्घतमः**–सबसे बड़ा/लंबा (longest)।

सरलार्थ :

हमारे देश में बहुत से समुद्रतट हैं। इनमें मुम्बई, गोवा, कोच्चि, कन्याकुमारी, विशाखापत्तनम् तथा पुरी का तट बहुत प्रसिद्ध है। गोवा का तट विदेशी पर्यटकों को बहुत ज्यादा पसंद है। विशाखापत्तनम् का तट विदेशी व्यापार के लिए प्रसिद्ध है। कोच्चि का तट नारियल के लिए जाना जाता है। मुम्बई नगर के जुहू तट पर सब लोग अपनी इच्छानुसार विहार करते हैं। चेन्नई का मेरीना तट देश के सभी तटों में सबसे लंबा है।

English Translation:

In our country there are many beaches. Among them the beaches at Mumbai, Goa, Kochi, Kanyakumari, Vishakhapattanam and Puri are very famous. The Goa-beach is favourite with foreign tourists. The beach at Vishkhapattnam is famous for foreign trade. The Kochi-beach is known for coconuts. Everyone roams around according to one's will at the Juhu beach of Mumbai city. The Marina beach of Chennai is the largest among all the beaches of the country.

LearnCBSE.in

(ग) भारतस्य तिसृषु दिशासु समुद्रतटाः सन्ति। अस्माद् एव कारणात् भारतदेशः। प्रायद्वीपः इति कथ्यते। पूर्वदिशायां बङ्गोपसागरः दक्षिणदिशायां हिंदमहासागरः पश्चिमदिशायां च अरबसागरः अस्ति। एतेषां त्रयाणाम् अपि सागराणां सङ्गमः कन्याकुमारीतटे भवति। अत्र पूर्णिमायां चन्द्रोदयः सूर्यास्तं च युगपदेव द्रष्टुं शक्यते।

शब्दार्थाः (Word Meanings) : **भारतस्य**–भारत का/के/की (of India), **तिसृषु दिशासु**–तीनों दिशाओं में (in all three directions), **अस्माद् एव कारणात्**–इसी कारण से (for this very reason), **प्रायद्वीप**–प्रायद्वीप (तीन दिशाओं में समुद्र से घिरा) (peninsula), **इति**–ऐसा (thus/this), **कथ्यते**–कहा जाता है (is said), **पूर्वदिशायाम्**–पूर्व दिशा में (in the East), **बङ्गोपसागर**–बंगाल की खाड़ी (Bay of Bengal), **दक्षिण दिशायाम्**–दक्षिण दिशा में (in the Southern direction), **एतेषां त्रयाणाम्**–इन तीनों का (of these three), **सङ्गमः**–मिलने का स्थान (place, where rivers or oceans meet), **पूर्णिमायाम्**–पूर्णिमा पर (on Poornima, full moon), **चंद्रोदयः**–चाँद का उदय होना (Moon-rise), **द्रष्टुम् शक्यते**–देखा जा सकता है (can be seen), **सागराणाम्**–सागरों का (of the seas), **कन्याकुमारी तटे**–कन्याकुमारी के तट पर (on the beach of Kanyakumari), **युगपदेव (युगपत् + एव)**–एक साथ ही (at the same time, simultaneously)।

सरलार्थ :

भारत की तीनों दिशाओं में समुद्रतट हैं। इसी कारण से भारत देश को प्रायद्वीप भी कहा जाता है। पूर्व दिशा में बंगाल की खाड़ी, दक्षिण दिशा में हिंद महासागर और पश्चिम दिशा में अरब सागर है। इन तीनों सागरों का संगम कन्याकुमारी के तट पर होता है। यहाँ पूर्णिमा के अवसर पर चन्द्रोदय और सूर्यास्त एक साथ ही देखा जा सकता है।

English Translation:

There are beaches in all the three directions of India. For this very reason India is called a peninsula. In the east direction there is Bay of Bengal, in the South there is the Indian ocean and in the West there is the Arbian Sea. There is confluence of all these three at the Kanyakumari-beach. On the Full-Moon day it is possible to see both the Moon rise and the Sun-set at the same time.

■ **हमने सीखा**

संस्कृत में संज्ञा शब्दों के लिंग पूर्व निर्धारित होते हैं। अकारान्त शब्दों में कुछ पुल्लिग और कुछ नपुंसकलिंग शब्द हैं। आकारान्त शब्द स्त्रीलिंग होते हैं। दोनों के रूप भिन्न हैं।

☞ **ध्यातव्यम्**–तृतीया विभक्ति से अकारांत पुल्लिग तथा नपुंसकलिंग शब्दों के रुप में कोई भेद नहीं होता। यथा मित्र शब्द के रुप भी 'बालक' की भाँति होते हैं।

(क) अकारांत (तृतीया विभक्ति)	–	बालकेन	बालकाभ्याम्	बालकैः
		कन्दुकेन	कन्दुकाभ्याम्	कन्दुकैः
		तरङ्गेन	तरङ्गाभ्याम्	तरङ्गैः

LearnCBSE.in

(ख) अकारांत (चतुर्थी विभक्ति)	–	बालकाय	बालकाभ्याम्	बालकेभ्यः
		पर्यटकाय	पर्यटकाभ्याम्	पर्यटकेभ्यः
		व्यापाराय	व्यापाराभ्याम्	व्यापारेभ्यः
(ग) आकारांत (तृतीया) (चतुर्थी)	–	नौकया	नौकाभ्याम्	नौकाभिः
	–	क्रीडायै	क्रीडाभ्याम्	क्रीडाभ्यः

(घ) सः मित्रेण सह खेलति। (मित्र के साथ)

सह (साथ) के योग में तृतीया विभक्ति पद का प्रयोग किया जाता है।

ददाति (देना) के योग में चतुर्थी विभक्ति पद का प्रयोग किया जाता है।

• अभ्यासः (Exercise) •

प्रश्नः 1. उच्चारणं कुरुत– (उच्चारण कीजिए– Read it out.)

तरङ्गैः	मत्स्यजीविनः	विदेशिपर्यटकेभ्यः
सङ्गमः	तिसृषु	वैदेशिकव्यापाराय
प्रायद्वीपः	बङ्गोपसागरः	चन्द्रोदयः

उत्तरम्– छात्र स्वयं उच्चारण करें।

प्रश्नः 2. अधोलिखितानां प्रश्नानाम् उत्तरं लिखत– (निम्नलिखित प्रश्नों के उत्तर लिखिए– Answer the following questions.)

(क) जनाः काभिः जलविहारं कुर्वन्ति?
(ख) भारतस्य दीर्घतमः समुद्रतटः कः?।
(ग) जना कुत्र स्वैरं विहरन्ति?
(घ) बालकाः बालुकाभिः किं रचयन्ति।
(ङ) कोच्चितटः केभ्यः ज्ञायते?

उत्तरम्– (क) जनाः नौकाभिः जलविहारं कुर्वन्ति।
(ख) चेन्नईनगरस्य मेरीनातटः देशस्य दीर्घतमः समुद्रतटः।
(ग) मुम्बईनगरस्य जुहूतटे जनाः स्वैरं विहरन्ति।
(घ) बालकाः बालुकाभिः बालुकागृहं रचयन्ति।
(ङ) कोच्चितटः नारिकेलेभ्यः/नारिकेलफलेभ्यः ज्ञायते।

प्रश्नः 3. मञ्जूषातः पदानि चित्वा रिक्तस्थानानि पूरयत– (मञ्जूषा से पद चुनकर रिक्त स्थान भरिए– Fill in the blanks by picking out words from the box.)

बङ्गोपसागरः	प्रायद्वीपः	पर्यटनाय	क्रीडा	सङ्गमः

(क) कन्याकुमारीतटे त्रयाणां सागराणां ..... भवति।
(ख) भारतदेशः ..... इति कथ्यते।

LearnCBSE.in

(ग) जनाः समुद्रतटं ..... आगच्छन्ति।
(घ) बालेभ्यः ..... रोचते।
(ङ) भारतस्य पूर्वदिशायां ..... अस्ति।

उत्तरम्– (क) सङ्गमः (ख) प्रायद्वीपः (ग) पर्यटनाय (घ) क्रीडा (ङ) बङ्गोपसागरः

प्रश्नः 4. यथायोग्यं योजयत– (यथोचित मेल कीजिए– Match appropriately.)

समुद्रतटः	ज्ञानाय
क्रीडानकम्	पोषणाय
दुग्धम्	प्रकाशाय
दीपकः	पर्यटनाय
विद्या	खेलनाय

उत्तरम्–

समुद्रतटः	–	पर्यटनाय	क्रीडनकम्	–	खेलनाय
दुग्धम्	–	पोषणाय	दीपकः	–	प्रकाशाय
विद्या	–	ज्ञानाय			

प्रश्नः 5. तृतीयाविभक्तिप्रयोगेण रिक्तस्थानानि पूरयत– (तृतीया विभक्ति के प्रयोग द्वारा रिक्त स्थान भरिए– Fill in the blanks by using the Third inflexion.)

यथा– व्योमः मित्रेण सह गच्छति। (मित्र)

(क) बालकाः ..... सह पठन्ति। (बालिका)
(ख) तडागः ..... विभाति। (कमल)
(ग) अहमपि ..... खेलामि। (कन्दुक)
(घ) अश्वाः ..... सह धावन्ति। (अश्व)
(ङ) मृगाः ..... सह चरन्ति। (मृग)

उत्तरम्– (क) बालिकाभिः (ख) कमलैः (ग) कन्दुकेन (घ) अश्वैः (ङ) मृगैः

प्रश्नः 6. अधोलिखितं वृत्तचित्रं पश्यत। उदाहरणानुसारेण कोष्ठकगतैः शब्दैः उचितवाक्यानि रचयत– (निम्नलिखित वृत्तचित्र देखिए और उदाहरण के अनुसार कोष्ठगत शब्दों से उचित वाक्य बनाइए– Look at the circle below and frame sentences with words contained in boxes.)

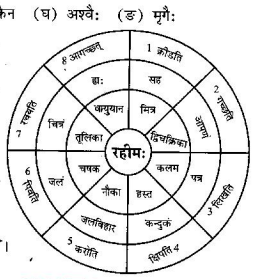

यथा– 1. रहीमः मित्रेण सह क्रीडति।
2. .....।

LearnCBSE.in

3. .....।
4. .....।
5. .....।
6. .....।
7. .....।
8. .....।

उत्तरम्– 2. रहीमः द्विचक्रिकया आपणं गच्छति।
3. रहीमः कलमेन पत्रं लिखति।
4. रहीमः हस्तेन कन्दुकं क्षिपति।
5. रहीमः नौकया जलविहारं करोति।
6. रहीमः चषकेन जलं पिबति।
7. रहीमः तूलिकया चित्रं रचयति।
8. रहीमः वायुयानेन द्वयः आगच्छत्।

प्रश्नः 7. कोष्ठकात् उचितपदप्रयोगेण रिक्तस्थानानि पूरयत– (कोष्ठक से उचित पद के प्रयोग द्वारा रिक्त स्थान भरिए।– Fill in the blanks by using the appropriate word from the box.)

(क) धनिकः ..... धनं ददाति। (निर्धनम्/निर्धनाय)
(ख) बालः ..... विद्यालयं गच्छति। (पठनाय/पठनेन)
(ग) सज्जनाः ..... जीवन्ति। (परोपकारम्/परोपकाराय)
(घ) प्रधानाचार्यः ..... पारितोषिकं यच्छति। (छात्राणाम्/छात्रेभ्यः)
(ङ) ..... नमः। (शिक्षकाय/शिक्षकम्)

उत्तरम्– (क) निर्धनाय (ख) पठनाय (ग) परोपकाराय (घ) छात्रेभ्यः (ङ) शिक्षकाय

अतिरिक्त-अभ्यासः

(1) विभक्ति वचन-अनुसारेण रिक्तस्थानपूर्तिं कुरुत– (विभक्ति तथा वचन के अनुसार रिक्तस्थानपूर्ति कीजिए– Fill in the blanks according to case and number.)

(क)	**(i)** जनाय	.....	.....
	(ii)	निर्धनाभ्याम्	.....
	(iii)	.....	छात्रेभ्यः
उत्तरम–	(i)	जनाभ्याम्	जनेभ्यः
	(ii) निर्धनाय	.....	निर्धनेभ्यः
	(iii) छात्राय	छात्राभ्याम्	.....

(ख)	**(i)**	वस्त्राभ्याम्	.....
	(ii)	.....	पुष्पेभ्यः
	(iii) फलाय	.....	.....
उत्तरम्–	(i) वस्त्राय	.....	वस्त्रेभ्यः
	(ii) पुष्पाय	पुष्पाभ्याम्	.....
	(iii)	फलाभ्याम्	फलेभ्यः
(ग)	**(i)** क्रीडायै	.....	.....
	(ii)	जीविकाभ्याम्	.....
	(iii)	.....	शिक्षिकाभ्यः
उत्तरम्–	(i)	क्रीडाभ्याम्	क्रीडाभ्यः
	(ii) जीविकायै	.....	जीविकाभ्यः
	(iii) शिक्षिकायै	शिक्षिकाभ्याम्	.....

(2) मञ्जूषातः उचितं पदं चित्वा वाक्यपूर्तिं कुरुत। (मञ्जूषा से उचित पद चुनकर वाक्यपूर्ति कीजिए। Pick out the correct option and fill in the blanks.)

वैदिशिकव्यापाराय, पर्यटनाय, कन्दुकेन, समुद्रतटाः, विदेशिपर्यटकेभ्यः

(i) अस्माकं देशे बहवः ..... सन्ति।
(ii) अत्र जनाः ..... आगच्छन्ति।
(iii) केचन जनाः ..... क्रीडन्ति।
(iv) गोवा-तटः ..... समधिकं रोचते।
(v) विशाखापत्तनम् ..... प्रसिद्धम्।

उत्तरम्– (i) समुद्रतटाः, (ii) पर्यटनाय, (iii) कन्दुकेन, (vi) विदेशिपर्यटकेभ्यः, (v) वैदेशिकव्यापाराय।

(3) अधोदत्तं गद्यांशं पठत प्रश्नान् च उत्तरत। (निम्नलिखित गद्यांश पढ़िए और प्रश्नों के उत्तर दीजिए। Read the extract given below and answer the questions that follow.)

एषः समुद्रतटः। अत्र जनाः पर्यटनाय आगच्छन्ति। केचन तरङ्गैः क्रीडन्ति। केचन च नौकाभिः जलविहारं कुर्वन्ति। तेषु केचन कन्दुकेन क्रीडन्ति। बालिकाः बालकाः च बालुकाभिः बालुकागृहं रचयन्ति। मध्ये मध्ये तरङ्गाः बालुकागृहं प्रवाहयन्ति। एषा क्रीडा प्रचलति एव। समुद्रतटाः न केवलं पर्यटनस्थानानि। अत्र मत्स्यजीविनः अपि स्वजीविकां चालयन्ति।

I. एकपदेन उत्तरत–

(i) एषः कः?
(ii) जनाः अत्र किमर्थम् आगच्छन्ति?

(iii) बालका: किम् रचयन्ति?

(iv) के बालुकागृहं प्रवाहयन्ति?

उत्तरम्– (i) समुद्रतट:, (ii) पर्यटनाय, (iii) बालुकागृहम्, (iv) तरङ्गा:

II. पूर्णवाक्येन उत्तरत–

(i) बालका: बालिका: च अत्र किं रचयन्ति?

(ii) अत्र मत्स्यजीविन: किं कुर्वन्ति?

उत्तरम्– (i) बालका: बालिका: च अत्र बालुकाभि: बालुकागृहम् रचयन्ति।

(ii) अत्र मत्स्यजीविन: स्वजीविकां चालयन्ति।

III. भाषिक-कार्यम्–

1. एकवचने परिवर्तयत – (i) नौकाभि: ..... (ii) पर्यटनस्थानानि .....

(iii) तरङ्गै: ..... (iv) रचयन्ति .....

उत्तरम्– (i) नौकया (ii) पर्यटनस्थानम् (iii) तरङ्गेन (iv) रचयति

2. 'अत्र जना: पर्यटनाय आगच्छन्ति' इति वाक्ये कर्तृपदम् किम्? (अत्र, जना:, पर्यटनाय)

उत्तरम्– जना:।

3. 'केचन नौकाभि: जलविहारं कुर्वन्ति' इति वाक्ये कर्मपदम् किम्? (केचन, नौकाभि:, जलविहारम्)

उत्तरम्– जलविहारम्।

4. यथानिर्देशम् रिक्तस्थानानि पूरयत।

(i) एष: समुद्रतट:। ..... बालिका। ..... बालुकागृहम्।

(ii) बालका: कन्दुकेन क्रीडन्ति। अहम् अपि कन्दुकेन ..... ।

उत्तरम्– (i) एषा, एतत्।

(ii) क्रीडामि।

(4) **कोष्ठकदत्ते शब्दे तृतीया-विभक्ति प्रयोज्य वाक्यानि पूरयत।** (कोष्ठक दत्त शब्द में तृतीया विभक्ति प्रयोग करके वाक्य पूरे कीजिए। Complete the sentences by using the third form of the word in bracket.)

(i) छात्रा: ..... विद्यालयम् गच्छन्ति। (बसयान)

(ii) जना: ..... यात्रां कुर्वन्ति। (रेलयान)

(iii) शिशु: ..... क्रीडति। (क्रीडनक)

(iv) ..... शरीरं पुष्टम् भवति। (व्यायाम)

(v) वयं ..... नदीपारम् गच्छाम:। (नौका)

उत्तरम्– (i) बसयानेन (ii) रेलयानेन (iii) क्रीडनकै: (iv) व्यायामेन (v) नौकया

LearnCBSE.in

(5) **रेखांकितं पदं संशोध्यत लिखत–** (रेखांकित पद को शुद्ध कीजिए– Correct the underlined word.)

(i) एष: समुद्रतट: पर्यटनम् भवति।

(ii) दीपक: प्रकाश: भवति।

(iii) प्राचार्य छात्रम् पारितोषिकं यच्छति।

(iv) सूर्यम् नम:।

(v) बालकान् आम्रफलम् रोचते।

उत्तरम्– (i) पर्यटनाय (ii) प्रकाशाय (iii) छात्राय (iv) सूर्याय (v) बालकेभ्य:

बहुविकल्पीयप्रश्ना:

(1) **उचितं विकल्पं चित्वा वाक्यपूर्तिं कुरुत।** (उचित विकल्प चुनकर वाक्यपूर्ति कीजिए। Pick out the correct option and complete the sentences.)

(क) (i) बालक: ..... सह क्रीडति। (बालकेन, बालकेन, बालकम्)

(ii) गजा: ..... सह चलन्ति। (गजेभि:, गजा:, गजै:)

(iii) छात्रा: ..... सह पठन्ति। (छात्रेभि:, छात्राभि:, छात्रा:)

(iv) अहं ..... अन्नं यच्छामि। (याचकम्, याचकेन, याचकाय)

(v) सा वदति ..... नम:। (गणेशम्, गणेशाय, गजेश:)

उत्तरम्– (i) बालकेन, (ii) गजै:, (iii) छात्राभि:, (iv) याचकाय, (v) गणेशाय।

(ख) (i) त्वं मित्रै: सह ..... । (क्रीडथ:, क्रीडथ, क्रीडसि)

(ii) वृक्षे खगौ ..... । (कूजति, कूजत:, कूजन्ति)

(iii) बालका: गजम् ..... । (पश्यति, पश्यत:, पश्यन्ति)

(iv) आवाम् भोजनम् ..... । (खादामि, खादाव:, खादाम:)

(v) यूयम् गृहम् ..... । (गच्छथ:, गच्छन्ति, गच्छथ)

उत्तरम्– (i) क्रीडसि, (ii) कूजत:, (iii) पश्यन्ति, (iv) खादाव:, (v) गच्छथ।

(2) **उचितं विकल्पं चित्वा एकपदेन प्रश्नान् उत्तरत।** (उचित विकल्प चुनकर एक पद में प्रश्न का उत्तर दीजिए। Pick out the correct option and answer the question in one word.)

(i) जना: नौकाभि किं कुर्वन्ति? (पर्यटनम्, बालुकागृहम्, जलविहारम्)

(ii) के बालुकागृहम् प्रवाहयन्ति? (तरङ्गा:, जना:, बालका:)

(iii) देशे बहव: के सन्ति? (पर्यटका:, समुद्रतटा:, मत्स्यजीविन:)

(iv) कोच्चितट: केभ्य: ज्ञायते? (वैदेशिकव्यापाराय, जलविहाराय, नारिकेलफलेभ्य)

(v) क: तट: विदेशिपर्यटकेभ्य: समधिकं रोचते? (मेरीनातट:, गोवातट:, जुहूतट:)

उत्तरम्– (i) जलविहारम्, (ii) तरङ्गा:, (iii) समुद्रतटा:, (iv) नारिकेलफलेभ्य:, (v) गोवातट:।

□□□

LearnCBSE.in

********** END **********